

Nadaljuje se gonja proti globalni zaščiti

Italijanski tržaški dnevnik kljub novemu lastništvu in ravnateljstvu še vedno na stežaj odpira svoje strani znanim in neznanim piscem, da se izjavljajo proti globalni zaščiti slovenske narodne manjšine v Italiji. Povod za takšno pisanje jim povečini daje zakonski predlog, ki so ga v senatu vložili senatorka Jelka Gerbec in drugi komunistični parlamentarci, pri čemer pisci — prav gotovo zavestno in namenoma — prezirajo dejstvo, da sta podobna zakonska predloga sestavili in ga tudi vložili Slovenska skupnost in Italijanska socialistična stranka.

Zakrknjenim nacionalistom in šovinistom ne moremo zameriti, če skušajo tako važno in za nadaljnjo usodo Trsta in celotne dežele odločilno vprašanje prikazati kot poskus strankarske instrumentalizacije, češ da se komunistična partija le zato zavzema za globalno zaščito, ker računa, da bo na ta način okrepila svoj vpliv med volivci slovenske narodnosti. Zelo pa se čudimo, da se važnosti in načelnosti tega vprašanja ne zavedajo ali se nočejo zavedati ljudje, ki o sebi trdijo, da nimajo nikakršnih predsodkov, kar se tiče odnosov med italijansko večino in slovensko manjšino, in ki zasebno priznavajo, da je pravična ureditev teh odnosov prvi pogoj za ponovno vsestransko ovrednotenje Trsta in celotne dežele Furlanije-Juljske krajine. Kaj pomaga, če g. Borio in njegovi prijatelji zasebno ali pri kakem ožjem omizju hitijo razlagati svoja »modra« stališča, a se hkrati ne potrudijo, da bi jih tudi javno uveljavili, oziroma prepričali, da bi se protislovensko sovraštvo širilo v listih, za katere so sami odgovorni, in v krogih, ki bi jih z lahkoto obvladovali?

Res je, da Slovenci v Italiji z zaskrbljenostjo spremljamo časopisno gonjo proti zakonitvi naših najosnovnejših pravic, a je prav tako res, da se bridko motijo tisti, ki mislijo, da

(Dalje na 8. strani)

Andreotti predsednik, Saragat in La Malfa podpredsednika

Predsednik republike Pertini je torej ponovno zaupal poslancu Andreottiju nalogo za sestavo vlade. Prizadevanja prejšnjega mandatarja La Malfe so se ponesrečila, državni poglavar pa je po krajših posvetovanjih povabil na Kvirinal demokristjana Andreottija, bivšega predsednika republike, socialdemokratskega predsednika Saragata ter republikanskega predsednika La Malfo in jim obrazložil svoj načrt. Andreotti bi moral ponovno postati predsednik nove vlade, Saragat in La Malfa pa podpredsednika. Prvi je mandat sprejel brez pridržkov, kar velja tudi za La Malfo, Saragat pa je postavil pogoj, in sicer, da morajo po njegovem mnenju v novi vladi sodelovati tudi nekateri predstavniki neodvisne levice.

Jasno je, da bi morebiten Andreottijev neuspeh imel za posledico razpust parlamenta in razpis predčasnih političnih volitev. Glavne politične stranke poudarjajo, da se je treba takšni nevarnosti izogniti, vendar jabolko

spora je še vedno vprašanje neposrednega sodelovanja med demokristjani in komunisti na ravni vlade. Če bodo demokristjani sprejeli v vlado predstavnike neodvisne levice, bi komunisti morali tako vlado podpreti v parlamentu ali se pri glasovanju o zaupnici vsaj vzdržati, saj so sami pravzaprav predlagali takšno rešitev.

Vse kaže, da se bo Andreotti te dni ukvarjal z vprašanjem strukture nove vlade, medtem ko se je La Malfa že začel baviti z njenim gospodarskim programom. Za uspeh njunih prizadevanj pa bodo odločilna stališča, ki jih bodo zavzela vodstva glavnih političnih strank, zlasti Krščanske demokracije in komunistične partije. Vprašanje je, koliko časa bo ta vlada trajala: do junija, ko bodo volitve v evropski parlament, ali pa morda še dalje? Mnogo bo odvisno od poteka ter zaključkih vsedržavnega kongresa komunistične partije in vsedržavnega kongresa Krščanske demokracije.

KITAJCI SE UMIKAJO

Z Daljnega vzhoda prihaja pomirljiva vest, da se kitajske vojaške enote umikajo iz Vietnamu in da je hanojska vlada pripravljena na pogajanja za odpravo vseh sporov s Kitajsko. Pekinška vlada je izjavila, da se je »kaznovalna akcija« končala in da so Vietnamci dobili »lekcijo«, ki so jo zaslužili zaradi neprestanih izzivanj vzdolž državne meje s Kitajsko, vietnamske oblasti pa pristavljajo, da je prvi pogoj za pogajanja umik vseh kitajskih sil z vietnamskega ozemlja.

Svetovna javnost si je spričo teh vesti upravičeno oddahnila, saj je bilo jasno, da bi nadaljevanje kitajsko-vietnamskega spopada utegnulo spraviti človeštvo na rob tretje svetovne vojne. Vsi smo sicer zadovoljni glede na napovedani razvoj dogodkov v jugovzhodni Aziji, vendar to še ni zadosten razlog, da si ne bi postavljali vprašanja, zakaj in čemu se je Kitajska pred kakimi 20 dnevi odločila za napad na sosedni Vietnam, se pravi sprejela odločitev, ki je bila v vseh pogledih zelo tvegana. Na to vprašanje je seveda zelo težko natančno odgo-

voriti, vendar se nam zdi, da so še najbližje resnici tisti, ki trdijo, da se je s svojo zadnjo odločitvijo Kitajska hotela v mednarodnem svetu predvsem izkazati kot tretja velesila, ki nikakor noče pasivno opazovati, kako ostali dve velesili skušata krojiti usodo mnogih predelov sveta in zlasti usodo držav in narodov na azijski celini. Ne smemo namreč pozabiti, da je Vietnam pred kitajskim napadom zasedel sosedno Kampučijo in zrušil tamkajšnji filokitajski Pol Potov režim ter oblast izročil ljudem in silam, ki so tesno povezani z vietnamskimi oblastniki. Kitajska poleg tega prav gotovo spremlja dogajanje v ostalih predelih Azije in Afrike, kjer Sovjetska zveza postopno, a vztrajno širi svoj vpliv, kot dokazujejo spremembe v Afganistanu, položaj na afriškem Rogu, stanje na jugu Afrike in tudi na samem Bližnjem vzhodu.

S »kaznovalno akcijo« v Vietnamu je Kitajska hotela predvsem dokazati, da morajo vsi z njo računati, zlasti kadar so prizadeti njeni interesi.

RADIO TRST A

□ NEDELJA, 11. marca, ob: 8.00 Poročila; 8.15 Dobro jutro po naše; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 9.45 Nediški zvon; 10.30 Utrupi prosvetnega življenja; 11.00 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 11.00 Mladinski oder: »Jurij Kozjak, slovenski janičar« (Josip Jurčič - Franc Jeza), RO; 11.35 Nabožna glasba; 12.00 Poročila; 12.15 Glasba po željah; 13.00 Ljudje pred mikrofonom; 14.00 Kratka poročila; 15.00 Šport in glasba; 19.00 Poročila.

□ PONEDELJEK, 12. marca, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Novice; 8.05 Jutranji almanah; 9.00 Kratka poročila; 9.05 Mozaik melodij in ritmov; 9.30 Vroči svinec; 10.00 Kratka poročila; 10.05 Koncert sredi jutra; 11.00 To je bila zabava; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Radi smo jih poslušali; 12.00 Kdo je na vrsti; 12.20 Vesela glasba; 13.00 Poročila; 13.15 Slovenski samospjevi; 13.30 Socialna problematika; 14.00 Novice; 14.10 Kulturna beležnica; 14.20 Glasbeni ping pong; 15.30 Kratka poročila; 16.30 Žive povestice; 17.00 Kratka poročila; 17.05 Mi in glasba: prvo dejanje opere »Ekvinokcij« Marjana Kozina. Soliste, zbor in orkester ljubljanske Opere vodi Ciril Cvetko; 17.30 Orkestri lahke glasbe; 18.00 Kratka poročila; 18.05 Čas in družba; 18.20 Klasični album; 19.00 Poročila.

□ TOREK, 13. marca, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Novice; 8.05 Ženska stran neba; 9.00 Kratka poročila; 9.30 Filološki utrinki; 10.00 Kratka poročila; 10.05 Oddaja za otroški vrtec; 10.15 Koncert sredi jutra; 11.00 Alojz Rebula: »Divji golobe«; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Z glasbo po svetu; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.15 Zborovska glasba; 14.00 Novice; 14.15 Literarni utrinki; 14.20 Od prvih uspehov do danes; 15.00 Mladi izvajalci; 15.30 Kratka poročila; 15.35 Postni govor; 15.50 Poglejmo v izložbo plošč; 16.30 Čudoviti otroški svet; 17.00 Kratka poročila; 17.05 Mi in glasba: drugo in tretje dejanje opere »Ekvinokcij« Marjana Kozina; 18.00 Kratka poročila.

□ SREDA, 14. marca, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Novice; 8.05 Koder teče, ondod moči; 9.00 Kratka poročila; 9.30 Kaj nam pomenijo danes?; 9.40 Iz zborovske zakladnice; 10.00 Kratka poročila; 10.45 Oddaja za prvo stopnjo osnovne šole; 11.00 Ljudje in dogodki; 11.30 Kratka poročila; 12.00 Radio klopotača; 13.00 Poročila; 13.15 Naši zbori; 14.00 Novice; 14.15 Mladi pisci; 14.20 Kličite Trst 31065; 15.30 Kratka poročila; 16.30 Otroci pojo; 17.00 Kratka poročila; 17.05 Mi in glasba: četrto dejanje opere »Ekvinokcij« Marjana Kozina; 17.30 Orkestri lahke glasbe; 18.00 Kratka poročila; 18.05 »Edinik«, radijska drama (Franjo Kumer), RO; 19.00 Poročila.

□ ČETRTEK, 15. marca, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Novice; 8.05 Jutranji almanah; 9.00 Kratka poročila; 9.30 Družina v sodobni družbi; 10.00 Kratka poročila; 10.05 Koncert sredi jutra; 10.45 Oddaja za drugo stopnjo osnovne šole; 11.05 Alojz Rebula: »Divji golobe«; 11.30 Kratka poročila; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.15 Zborovska glasba »Cecilijanka 1978«; 13.45 Gospodarska društva v deželi; 14.00 Novice; 14.10 Danes bomo govorili o...; 14.30 Glasbene oblike in izrazi; 15.30 Kratka poročila; 15.35 Priročnik lahke glasbe; 16.30 Kje je napaka?; 17.00 Kratka poročila; 17.05 Mi in glasba; 18.00 Kratka poročila.

□ PETEK, 16. marca, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Novice; 8.05 Ženska stran neba; 9.00 Kratka poročila; 9.05 Mozaik melodij in ritmov; 9.30 Petkova glosa; 10.00 Kratka poročila; 10.05 Koncert sredi jutra; 10.30 Jezik za zobe!; 11.00 Oddaja za srednjo šolo; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Z lestvice najpopularnejših motivov 1978; 12.00 V starih časih; 12.30 Iz operetnih partitur; 13.00 Poročila; 13.15 Letošnja revija »Primorska poje«; 14.00 Novice; 14.10 Mladi znanstveni raziskovalci; 14.20 Gremo v kino; 15.00 Jugotonov express; 15.30 Kratka poročila; 15.35 Postni govor; 16.30 Otroški vrtljak; 17.00 Kratka poročila.

□ SOBOTA, 17. marca, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Novice; 8.05 Radijski trim; 9.00 Kratka poročila; 9.05 Kulturna rubrika Primorskega dnevnika; 10.00 Kratka poročila; 10.05 Koncert sredi jutra; 11.00 Z jugoslovanskimi pevci in ansambli; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Na goriškem valu; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.15 Pa se sliši, slovenske ljudske pesmi; 14.00 Novice; 14.10 Dva kraja v šestih slikah; 14.40 Vse lépo, vaš Peter!; 15.30 Kratka poročila; 16.30 Odprimo knjigo pravljice; 17.00 Kratka poročila; 17.05 Mi in glasba; 18.00 Kratka poročila; 18.05 »Eratomor na Metavi« (Pavel Golja), RO; 18.45 Vera in naš čas; 19.00 Poročila.

Poživitev doslej zatiranih jezikov v Španiji

Kot poročajo tuji dopisniki in agencije iz Španije, med njimi tudi italijanski, doživljajo tam do nedavnega zatirani jeziki, katerih literature so bile celo prepovedane in se je zdelo, da so dejansko zadušene, zdaj novo pomlad. To velja seveda predvsem za katalonščino in baskovščino. Katalonščina spada k romanskim jezikom in ima za seboj že slavno kulturno preteklost, saj je bila v srednjem veku med drugim jezik mnogih trubadurjev. Baski pa so si v svoji dolgi zgodovini tudi že ustvarili kar lepo književnost. Obe pa je skušal s prepovedjo in nasiljem zadušiti Francov režim. Po Francovi smrti so se stvari obrnile na boljše in danes uživata oba jezika že spet precejšnjo avtonomijo in svobodo, hkrati pa nazaduje tako v

volja po njegovi požitvi kaže predvsem v tem, da si ljudje spet obnavljajo narodna krstna imena. Tako so npr. mnogi Katalonci, ki so nosili do nedavnega kastiljansko obliko krstnega imena, zdaj svoje ime pokatalonili. Nekdanji José se zdaj imenuje Joseph, Carlos je spet Carles, Juan pa je zdaj Joan, itd.

Skoro še v večji meri se kaže to pri Baskih. Baski so majhen narod in njihov jezik je bil dolge dobe zatiran, zato ga večina naroda sploh več ne zna. Toda svojo novo baskovsko zavest želijo poudariti vsaj z baskovsko obliko svojega imena. Baskovski jezik je čisto drugačnega izvora kot romanski jeziki (njegov izvor je celo neznan), zato nima nič supnega s kastiljanščino, katalonščino ali galicijanščino (jezikom galicijanskega ljudstva — gre za Galicijo v severni Španiji) in občutijo baskovska imena kot čisto tuja vsi drugi Španci. Baski pa jih zdaj s ponosom nosijo, ker s tem poudarjajo svoj baskovski izvor in zgodovino ter hotenje po kulturni in politični avtonomiji ali samostojnosti.

—o—

Kongres tržaške KPI

Na osmem kongresu tržaške avtonomne federacije KPI, ki se je zaključil v nedeljo, je bil potrjen za tajnika Giorgio Rossetti. Osrednja tema razprave so bili posegi za obnovo demokratske enotnosti v zavzetosti za izboljšanje položaja, ki je nastal v Trstu ob ofenzivi nazadnjaških sil, ki se zaganjajo proti osimskim dogovorom in priznanju pravic slovenski narodnosti skupnosti. Miroljubno sožitje med narodi je osnova razvojnega procesa za Trst in deželo. Delegati so med drugim svarili pred popuščanjem Krščanske demokracije nazadnjaškemu valu. Na kongresu so odobrili popravek k tezam za 15. kongres partije, ki bo 20. marca v Rimu, v katerem je vsebovana poglobitev vprašanja boja za uresničitev globalnega zaščitnega zakona za slovensko narodnostno skupnost. Delegati na vsedravnem kongresu bodo deželni tajnik poslanec Cuffaro, senatorka Gerbec, Rossetti in Vidali.

»ODPRTA MEJA« DVAKRAT NA TEDEN

Koprška TV postaja je v sodelovanju z Agencijo Alpe Adria razširila tedenski program slovenskih oddaj in je s petkom, 2. marca, pričela redno oddajati dvakrat tedensko slovensko »Odprto mejo«. Ta oddaja bo torej na malem ekranu vsak torek in petek ob 19.30, oktobra pa predvidevajo, da bo petkrat tedensko in kasneje redno vsak večer. Oddaja je odraz skupnih teženj povezave Slovencev ob odprti meji, naj utrijuje prijateljstvo in sodelovanje v skladu z duhom osimskih sporazumov. Odprta je čim širšemu sodelovanju in naj vsaj delno zapolni veliko vrzel na področju televizijskega obveščanja Slovencev v zamejstvu in na obmejnem področju v SR Sloveniji.

Kataloniji kot v Baskiji vloga kastiljanščine kot jezika, ki so ga centralistični režimi dolgo vsiljevali obema narodom.

Stvari se seveda ne spreminjajo na boljše skokoma, kajti mnogi mlajši ljudje se v šolah sploh niso naučili knjižne oblike lastnega jezika in se zato ne znajo več izobrazeno izražati v njem. (Ta pojav poznamo tudi pri tistih Slovencih, ki so morali hoditi v italijanske šole ali pa jih nespametni starši še danes tiščijo vanje). Pač pa se ljubezen do lastnega jezika in

Val islamizacije v Iranu

Iransko ljudstvo bo šele 30. marca z referendumom odločalo o ustanovitvi takoimenovane islamske republike, vendar se je val islamizacije že pričel po vsej državi. Verski poglavar Homeini je objavil naslednje geslo: »Islam predvideva vse in vključuje vse ter so zahodni in demokratični pojmi za Islam odveč in brezpredmetni.«

Takoimenovani progresistični krogi, ki so podpirali Homeinijevo republiko proti šahu, so že pričeli govoriti o potrebi druge revolucije, ker so s sedanjim stanjem nezadovoljni. Vlada se pri svojih sklepih že strogo drži korana in islamskih zakonov.

Homeini je na primer prepovedal uživanje zmrznjenega mesa, ker so mohamedanski verniki prepričani, da to meso prihaja od živali, ki niso bile ubite po islamskih predpisih. Glavni izvoznici zmrznjenega mesa v Iran sta Avstra-

lja in Nova Zelandija. Mohamedanski duhovniki so že povsod prepovedali pitje alkoholnih pijač ter so na tisoče litrov vina in piva zlili v kanale. Vse zaloge alkohola v Iranu namepravajo uničiti.

Homeini je tudi obsodil sedanje zakone o družinskem življenju. Pravi, da jih je treba odpraviti, ker nasprotujejo islamskim načelom. Ni izključeno, da bo ponovno uvedena poligamija in mož bo lahko zavrzel ženo

Levičarski fedajini se pritožujejo, da so jih Homeinijevi revolucionarji napadli v mestu Langeroud v severnem Iranu. Gverilci so izpostavili fotografije fedajinov, ki so bili ubiti med boji proti šahovemu režimu. Homeinovi pristaši pa so razstavo uničili ter so razbili tudi grb fedajinov, ki je sestavljen iz zemeljske oble s srpom in klavdom ter s pestjo, ki stiska brzostrelko.

Ob okrogli mizi v Špetru

Vse kaže, da se videmska Krščanska demokracija ob podpori tamkajšnje socialdemokratske stranke skuša »specializirati« v manjšinskih zadevah, saj je kot razlog, zaradi katerega je baje nemogoče pristati na globalno zaščito slovenske narodne manjšine v Italiji, začela navajati teorijo o bistvenih razlikah med »etničnimi« ter »narodnimi« manjšinami. Slovenci na Tržaškem in Goriškem so po njenem mnenju narodna, Slovenci v videmski pokrajini pa le etnična manjšina. Priznati je sicer treba, da je videmska Krščanska demokracija v primerjavi z leti, ko je na vsa usta hitela zatrjevati, da slovensko manjšinsko vprašanje v videmski pokrajini sploh ne obstaja, naredila korak naprej, vendar se nam zdi, da se ji še ni posrečilo spraviti v rototarnico stare miselnosti, ki nikakor ne more vzdržati resne kritike.

Za nepristranskega opazovalca je bilo naravnost mučno poslušati izvajanja podtajnika videmske Krščanske demokracije Danila Bertolija ob razgovoru za okroglo mizo v petek, 2. t. m., v Špetru, ki so ga priredila slovenska kulturna društva iz Benečije. Mladi politik je očitno moral zagovarjati stališča, o katerih ni bil kdovekako prepričan, saj bi v nasprotnem primeru ne mogel tako pogosto opozarjati poslušalce, da mora njegova stranka pri obravnavanju te problematike upoštevati tudi dejavnik »reprezentančnosti«, se pravi, da se mora ozirati na mnenje svojih volivcev, oziroma da ne sme ničesar ukreniti, kar bi utegnulo zmanjšati strankin vpliv in strankino moč.

Priznati je treba, da je od vseh govornikov, ki so jih predstavniki slovenskih kulturnih društev povabili, naj se uradno udeleže okrogle

mize (povabljeni so namreč bili zastopniki KD, KPI, PSI, PSDI in Furlanskega gibanja) pokazal največ znanja zastopnik Furlanskega gibanja, ki se je seveda brez pridržkov izjavil za globalno zaščito slovenske narodnostne skupnosti ne glede na pokrajine, v katerih ta skupnost živi. Enakega mnenja sta bila tudi predstavnik socialistične in komunistične stranke, tako da sta predstavnika KD in PSDI dejansko ostala osamljena in jima ni kdoveka-

ko pomagala prisotnost nekaterih njenih »navijačev«.

Razgovora ob okrogli mizi v Špetru se je udeležilo zares veliko število Benečanov. Najbolj razveseljivo pa je, da so mnogi tudi posegli v razpravo, kar dokazuje, kako se naši ljudje postopno otresajo strahu in pogumno ter odločno izražajo svoje misli ter postavljajo svoje zahteve. Če smemo k celotni prireditvi nekaj pripomniti, je le to, da smo se čudili, kako slovenska društva v videmski pokrajini niso uradno povabila, naj se okrogle mize udeleži tudi predstavnik Slovenske skupnosti. Je šlo samo za spodrseljaj?

»Corriere della Sera« o slovincih v videmski pokrajini

Znani milanski dnevnik Corriere della Sera je pred dnevi objavil daljši članek, ki obravnava problematiko Slovencev v videmski pokrajini. Članek je napisal Giancarlo Pertegato, ki je s svojimi izvajanjem dokazal, da dobro pozna problematiko slovenske manjšine v videmski pokrajini, saj se je med drugim potrudil, da je govoril z glavnimi predstavniki tamkajšnje manjšine. Gre vsekakor za enega najtemeljitejših člankov, ki jih je kdajkoli objavil kak italijanski dnevnik. Uvodoma pisec podaja krajšo zgodovino beneških Slovencev in med drugim ugotavlja, da so se beneški Slovenci leta 1866 izjavili za Italijo v prepričanju, da jim bo ta zajamčila avtonomijo, kakršno so uživali za časa beneške republike. Italijanska država pa je to ljudstvo globoko razočarala, saj je takoj začela z asimilacijsko in raznarodovalno politiko. Pisec opozarja na pomembno vlogo, ki so jo slovenski duhovniki odigrali v Benečiji za ohranitev narodne identitete. Dobro je med drugim prikazan lik msgr. Ivana Trinka, ki ga Benečani upravičeno smatrajo za svojega očaka. Pisec nato navaja izjave sedanjih predstavnikov beneških Slovencev, kot so profesor v videmskem semenišču Marino Qualizza, sodelavec Slovenskega raziskovalnega inštituta v Čedadu Ferruccio Clavara, arhitekt Simoniti, profesor Pavel Petricig in Dino del Medico. Pisec opozarja, kako je dr. Pavle Merku v zadnjem času zbral samo v Reziji 1500 pravljič, kar kaže na veliko kulturno bogastvo, ki zasluži največjo pozornost. Na koncu pisec pravi, da prihaja v tej majhni deželi na dan

ne samo kultura nekega ljudstva, temveč nastaja tudi nov vodilni razred, ki verjame v institucije, ki spoštuje zakone in ki glasuje za tradicionalne stranke. Tu je še nekaj zaupanja v naš politični razred — poudarja pisec. Zaključuje pa z vprašanjem, ali je pametno zavračati zahteve, ki jih ne postavljajo z odurnostjo, temveč s kulturnimi dokumenti in z dostojanstvom, ki je značilno za kmečko miselnost.

—o—

VIDEMSKI POKRAJINSKI SVET O BENEŠKIH SLOVENCIH

V sredo, 7.3. se je v videmskem pokrajinskem svetu pričela razprava o resolucijah, ki zadevajo zaščito beneških Slovencev in furlanske skupnosti. Komunistični svetovalec Petričič je začel svoj poseg v slovenščini in ga na poziv predsednika nadaljeval v italijanščini, pri tem pa podčrtal, da so dopustili posege v furlanščini. Napadel je zloglasne pobude in grožnje proti Slovincem, ki se usklajajo s šovinistično kampanjo v Trstu. Pozval je Krščansko demokracijo in pokrajinski svet, naj podpre zahtevo po globalni zaščiti, o meri uresničljivosti pa naj teče še razprava. Zelo pomemben je bil poseg krščanskega demokrata Chiabudinija, ki je podčrtal vlogo Ivana Trinka. Sam je bil učenec Bevkovega Čedermaca, ki se je zgledoval pri Cuffolu. Chiabudini se je zavzel za načelno sprejetje globalne zaščite za vse Slovence, do uresničevanja pa naj bi prišlo s soglasjem prebivalstva, brez vsiljevanja. V slovenskih krogih so Chiabudinijev nastop pozitivno ocenili, saj kaže, da bo morda le prišlo do odobritve enotne resolucije. Za globalno zaščito se je izrekel tudi socialist Tiburzio.

ITALIJANSKO - JUGOSLOVANSKA TRGOVINSKA ZBORNICA

V ponedeljek, 5.3. je bil v Trstu občni zbor tržaške delegacije italijansko-jugoslovanske trgovinske zbornice. Podčrtali so nove razsežnosti gospodarskega sodelovanja ob uresničevanju osimskih dogovorov ter nove pogodbe med Evropsko gospodarsko skupnostjo in Jugoslavijo. O razvoju odnosov je poročal predsednik Latcovich. Podpredsednik delegacije Bole je predlagal razširitev delovanja delegacije na celotno deželo. Predlog je bil načelno sprejet, o njem bo pa razpravljala novi odbor. Vodstvo bo v torek izvolilo predsednika in podprednika ter zastopstvo, ki se bo udeležilo 29. marca občnega zbora italijansko-jugoslovanske zbornice v Milanu.

GLASBENA MATICA - Trst

Sezona 78-79

Sedmi abonmajski koncert:

V sredo, 14. marca, ob 20.30 v Kulturnem domu v Trstu

Akademski komorni zbor
COLLEGIUM MUSICUM

Dirigent: DARINKA MATIČ

Prodaje vstopnic v pisarni GM od 9. do 12. ure in eno uro pred pričetkom koncerta pri blagajni Kulturnega doma.

Bivši minister v zaporu

V italijanski in delno tudi mednarodni javnosti še vedno živahno komentirajo vest, da je ustavno sodišče obsodilo na 4 leta in 4 mesece zaporne kazni bivšega obrambnega ministra, socialdemokrata Maria Tanassija zaradi korupcije. Popolnoma pa je isto sodišče oprostil bivšega obrambnega ministra, demokristjana Guia. Na zaporno kazen je bilo obsojenih še pet obtožencev, ostalih pet pa je bilo oproščenih.

S tem se je zaključil dolgotrajni proces v zvezi z afero Lockheed, se pravi ameriške letalske družbe, ki je pred 10 leti dobavila Italiji nekaj letal vrste Hercules C-130 in pri tem podkupila nekaj ljudi, ki so imeli zveze z obrambnim ministrstvom. Ustavno sodišče je ugotovilo, da je bila podkupnina izplačana tudi takratnemu ministru Tanassiju. Ta je vedno tr-

dil, da je nedolžen in je rabsodbo ustavnega sodišča označil za zločin. Kmalu po razglasitvi rabsodbe so ga odpeljali v rimski zapor. Poleg 400 tisoč lir globe bo Tanassi moral poravnati sodne stroške, ki znašajo, kot so nekateri izračunali, 350 milijonov lir.

Proti rabsodbi ni možen priziv. Branilci so zato izjavili, da se bodo uradno pritožili pri Združenih narodih, češ da je Italija podpisala konvencijo, po kateri bi morala vsakemu državljanju zajamčiti drugostopenjski proces.

Ne glede na to rabsodbo je treba vendarle priznati, kako je s strogo pravnega stališča dokaj čudno, da so se morali pred ustavnim sodiščem zagovarjati obtoženci, ki niso bili bivši člani vlade in ki bi jim tako moralo soditi redno sodišče.

Slovenska skupnost v Trstu je osvojila delegatski sistem

V nedeljo, 4. marca dopoldne, je bilo nadaljevanje občnega zbora Slovenske skupnosti v Trstu, na katerem je bila glavna točka dnevnega reda razprava o novem strankinem statutu.

Še pred tem so se zborovalci seznanili z zadnjimi pobudami v zvezi s problematiko globalne zaščite in v zvezi s pripravami na volitve v evropski parlament, o katerih je v imenu izvršnega odbora poročal dr. Drago Štoka. Potem ko je podal pregled vseh skupnih in posameznih pobud pri pristojnih dejavnikih tako Italije kot Jugoslavije oziroma Slovenije ter o odmevih v javnosti večinskega naroda, je omenil tudi težnjo, da bi določeni krogi preko sredstev javnega obveščanja tako v italijanskem kot slovenskem jeziku radi prikazali boj za zakonsko globalno zaščito kot zaslugo marksističnih političnih sil, kar je za slovensko narodno skupnost v Italiji škodljivo in za nemarksistične Slovence nesprejemljivo in krivično, kajti Slovenska skupnost v Furlaniji-Juljski krajini je prva izdelala in predložila zakonski osnutek za globalno zaščito slovenske manjšine v Italiji po osimskem sporazumu in, kot je predsednik senata Fanfani pred kratkim pismeno sporočil, bo ta njen osnutek šel v razpravo v senatno komisijo za splošna in ustavna vpra-

šanja. Vsako ignoriranje teh dejstev gotovo ne koristi skupni stvari in naporom za nadaljnje skupne nastope. Zaradi tega si Slovenska skupnost pridržuje pravico, da v najkrajšem času izpelje samostojne pobude pri italijanskih političnih in vladnih krogih, kajti ne more dopustiti, da določen tisk s pomanjkljivim poročanjem diskriminira napore edine slovenske po-

litične stranke pri tem tako življenjskem vprašanju za obstoj in nadaljnji razvoj celotne slovenske manjšine v Italiji.

Slika o pobudah za globalno zaščito je dopolnil še član izvršnega odbora Ivo Jevnikar, ki je podal pregled akcij mladinske stranke organizacije na univerzi in posameznih fakultetah skupno z mladinskimi sekcijami drugih političnih strank ustavnega loka.

Glavni del razprave je bil posvečen osnutku novega strankinega statuta, ki za kongrese stranke na pokrajinski ravni predvideva delegatski sistem, po katerem bodo posamezne sekcije na osnovi glasov pri zadnjih deželni volitvah imenoval delegate za omenjene pokrajinske kongrese. Poleg sekcij na teritorialni osnovi sta predvideni še dve neteritorialni in sicer mladinska sekcija in sekcija ženskega gibanja. Novi statut predvideva tudi ustanovitev celic na delovnih mestih in v ustanovah. Šte-

vilo članov izvršnega odbora se poveča od sedem na devet.

Novi statut za pokrajinsko organizacijo stranke je bil po poglobljeni razpravi soglasno sprejet. Dokončno ga bo potrdil deželni kongres, ki je predviden v prihodnjih mesecih.

Ker volitev vodstvenih organov ni mogoče takoj izpeljati po novem statutu, je nedeljski

HRANILNICA IN POSOJILNICA NA OPĆINAH

rapisuje

natečaj za uradnika I. in III. kategorije

Rok za predložitev prošenj do 18. marca '79.

Za vsa nadaljnja pojasnila naj se zainteresirani javijo v tajništvu hranilnice.

UPRAVNI ODBOR

občni zbor sklenil, da se potrdi dosedanji pokrajinski svet, ki bo na prihodnji seji še v tem mesecu izvolil novi izvršni odbor.

35-letnica ogabnega zločina

V soboto, 10. t.m., bo poteklo 35 let, odkar sta pod strelji morilca ali morilcev padla v lastnem stanovanju v Rossettijevi ulici v Trstu dr. Stanko Vuk in njegova žena Danica. Šlo je za enega najogabnejših zločinov v zgodovini Trsta in za veliko tragedijo v zgodovini slovenskega primorskega ljudstva, ki je z nasilno smrtjo Stanka Vuka izgubilo tankočutnega, prefinjenega literata in hkrati mladega, a obetajočega političnega delavca.

Vuk je tedaj komaj prišel iz fašistične ječe, kamor ga je bilo leta 1941 vtaknilo posebno sodišče ob sklepu znanega drugega tržaškega procesa. Tik pred smrtjo je svojim prijateljem zaupal, da pojde z ženo na osvobodeno ozemlje, da se bo torej pridružil partizanski gibanju in tako nadaljeval z bojem za osvoboditev svojega ljudstva. Zločinska roka pa je prekrizala njegove plemenite načrte.

Pri nas so že nekaj časa v teku poimenovanja šol po raznih zaslužnih slovenskih možeh. Starši in učitelji, ki še niso izbrali osebnosti, po kateri naj se šola poimenuje, naj razmislijo

o liku Stanka Vuka in njegove žene Danice, ki gotovo zaslužita, da bi kaka šola nosila njuni imeni.

—o—

DEŽELNI ODBOR

Deželni odbor je te dni dokončno sestavil predlog o spremembi zakonov za popravilo in obnovo hiš in stanovanj na potresnem področju. O teh predlogih bo po vsej verjetnosti že prihodnji teden razpravljala posebna komisija deželnega sveta. Deželni odbor je tudi razdelil med posamezne občine 100 milijard lir za najnujnejše potrebe. Zainteresirane občinske uprave bodo takoj obveščene o tem sklepu, tako da bodo lahko nakazale finančna sredstva tistim ljudem, ki živijo v montažnih hišah, oziroma so potrebni pomoči. Na eni prihodnjih sej bo deželni odbor razpravljal o porazdelitvi nadaljnjih 100 milijard lir. Predsednik deželnega odbora Comelli je izrazil prepričanje, da se je deželna uprava ravnala po smernicah, ki so jih bile določile demokratične politične sile, in da je skušala priskočiti na pomoč ljudem, ki so imeli veliko škodo od potresa. Na koncu je predsednik Comelli izjavil, kako je nujno, da deželni svet čimprej odobri nove predpise za obnovo potresnega področja.

—o—

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

Gostovanje Kazališta »Komedija« iz Zagreba

JOSEPH STEIN

GOSLAČ NA STREHI

glasbena komedija povzeta po pripovedkah Solema Alejhema

v četrtek, 15. marca ob 20.30 v gledališču »G. Verdi« v GORICI

v petek, 16. marca ob 20.30; v soboto, 17. marca ob 20.30 in v nedeljo, 18. marca ob 16. uri v Kulturnem domu v Trstu - Predstava v abonmaju.

Upravni odbor Kmečke in obrtne hranilnice in posojilnice v Nabrežini se prav lepo zahvaljuje predstavnikom oblasti, zastopnikom Banke Italije in drugih denarnih zavodov, predstavnikom slovenskih gospodarskih organizacij in ustanov, svojim članom in vsem, ki so s svojo prisotnostjo ali na kakršenkoli način prispevali k uspehu slovesnosti ob otvoritvi novega sedeža dne 18. februarja 1979.

PO STAREM KLIŠEJU

Kot smo slišali, sta Danilo Pahor iz Medje vasi ter njegova žena Natuška, ki sta prejšnji petek nastopila v okviru znane televizijske oddaje po drugem omrežju »Portobello«, prešla med samo oddajo precej telefonskih pozivov iz Trsta. Ni šlo pa za ljudi, ki so se zanimali za Pahorjev izum, temveč za ljudi, ki so našega rojaka iz Medje vasi zmerjali oziroma se zgražali, ker si je upal pred milijoni poslušalcev in gledalcev povedati, da pripada slovenski narodni manjšini, ki živi na Tržaškem, Goriškem in v videmski pokrajini. Pahor je še pristavil, da je Slovencev v Italiji kakih sto tisoč, voditelj oddaje Enzo Tortora pa je pripomnil, da je treba manjšinam priznati njihove pravice.

Kar je prejšnji petek doletelo našega rojaka Pahorja in njegovo ženo, katerima je treba

vsekakor iskreno čestitati za dostojanstveni nastop, ponovno dokazuje, kakšno zastrupljeno ozračje še vedno vlada v Trstu, čeprav je od konca druge svetovne vojne že poteklo skoraj 34 let. Za tržaške italijanske nacionaliste Slovenci sploh ne obstajamo, širša italijanska javnost pa ne sme vedeti za njihov obstoj, kajti Trst je in mora po njihovem veljati za »najbolj italijansko« mesto v državi, se pravi, da je treba za vsako ceno ohraniti kliše, kakršnega so že pred davnimi leti priklicali k življenju tisti, ki so v Trstu tedaj vedrili in oblačili.

Takega klišeja se očitno drži tudi tržaški italijanski dnevnik, ki Pahorjevega nastopa na televiziji ni omenil niti z besedico, medtem ko navadno polni svoje stolpce tudi z manj važnimi ali sploh nevažnimi vestmi iz vsakdanje kronike.

Do kdaj bo vztrajala ta pokrajinska uprava?

Kdor se le nekoliko zanima za politično življenje v našem kraju, bo lahko opazil, da včasih pride do kakih več ali manj vidnih poskusov medsebojnega podtikavanja med krajevnimi strankami, potem pa kar nenadoma vse ostane pri starem. Pred kratkim so za to senzacijo poskrbeli socialisti in komunisti, ki hočejo volivcem in publiki dokazati, da so ohranili vsak svojo identiteto (kot se danes pravi), da ne popuščajo torej pred navlado Krščanske demokracije in da želijo preveriti izvajanje sprejetih obljub. Zgodi se tudi, da pride do velikih pretresov po časopisih z grožnjami, da bo ta obsodil enega, da bo drugi odklonil sodelovanje tretjega. In konec koncev kaj ostane: samo malo prelitega črnila in nič drugega. Edino vprašanje: porazdelitev predsedniških mest nekaterih važnih in tudi manj važnih komisij.

Pred dnevi se je zdelo, da bo prišlo do razbitja večine v pokrajinskem svetu: socialisti zahtevajo izvajanje sporazuma, komunisti jim

letijo takoj zadaj in po sestanku je transfuzije konec. Pravijo, da se Krščanska demokracija precej trmasto in lisjaško obnaša in da jo je treba ustaviti; kaže, da ta prvi poskus ni dal najboljših sadov. Ko smo se po lanskih volitvah spraševali, kakšne spremembe bo prinesla nova sestava pokrajinskega sveta in še zlasti ko smo se spraševali, kam nas bo lahko privedel ta enobarvni odbor, ki ni nič drugega kot enobarvni odbor izpred volitev, smo si bili

skoraj na jasnem, da se ne bo dosti spremenilo, z edino razliko, da so to politično izbiro podprli tudi komunisti in socialisti in da se slovenski problemi ne bodo rešili. Upali smo, da bo ta pomladanski zalet levičarskih strank le pretrgal ta dolgi in brezizrazni monopol, a zgodilo se ni nič: ostali smo pri istem. Sicer pa bi težko tudi videli kako rešitev temu tako jasno zavozlanemu dogovoru. Mogoče še ni prišel pravi trenutek. Tajniki strank pokrajinske zasnitve nategujejo ušesa na morebitne rimske oddajnike, kajti ko bo prišel od tam ukaz, potem se bo vse sesulo tudi v Gorici in ne bodo držali več ne dogovori ne sporazumi ne obljube: taka je pač usoda naših goriških lisjakov.

Odobren proračun občinske uprave v Sovodnjah

V teh dneh so skoraj v vseh manjših občinskih svetih že razpravljali oziroma odobrili proračune za letošnje leto, medtem pa ne vemo nič točnega, kako bo z glasovanjem v goriškem občinskem svetu in na pokrajini. Seja za odobritev proračuna v Sovodnjah je bila v petek, 23. februarja, in jo je vodil župan Jože Češčut. Naj takoj povemo, da je bil občinski proračun odobren soglasno; to se pravi tudi z glasovi opozicije, ki jo predstavlja Slovenska skupnost. Svetovalci te stranke so bili sicer kritični do nekaterih postavk v proračunu, vsekakor pa so glasovali za ta proračun, ki je precej neelastičen, kar velja sicer za vse občine. Letos se predvideva, da bodo dohodki znašali 434 milijonov lir, prav toliko pa bo tudi izdatkov. Največ od teh bo šlo za javno upra-

vo, na drugem mestu sta šolstvo in kultura, potem še kritje stroškov na socialnem in gospodarskem področju. Sredstev iz postavk na račun kapitala pa bo občinska uprava uporabila za posege na področju javnih del, kot so na primer oprema v osnovnih šolah, popravilo osnovne šole v Rupi, ureditev infrastrukture v industrijsko-obrtniški coni pri Rubijah in drugi urbanistični posegi (popravila in razširitev občinskih cest). Ob zaključku seje je bil na županov predlog izvoljen v deželno komisijo za kmečke zadeve dr. Mirko Primožič. Če se ne motimo, je občinski svet iz Sovodnj eden izmed prvih, ki je odobril letošnji proračun. V teh dneh pričakujemo razprave o tem dokumentu tudi v večjih centrih, kar bo nedvomno precej zanimivo.

ZAPISKI v kurzivu

PERSPEKTIVE »GORIŠKE« KULTURE

Pred kratkim je naletelo, da smo se srečali trije, ki skupnega nimamo nič ali skoraj: sin zavednega Goričana, sin begunca in podpisani. Govor je bil o tem in onem, o naši kulturi, o goriških političnih veljakah, o jezui na Soči in, neizbežno, o bodočnosti sončne Gorice. Ker sta vedela, da mi je dana možnost informirati določen del goriških Slovencev in ker sta prepričana, da bosta njuni izjavi zanimali tudi slovenske bralce, sporočata naslednje:

a) želita spoznati slovensko kulturno prisotnost v Gorici in na Goriškem, ker so informacije, ki sta jih dobila na srečanju na goriški občini, očitno nezadostne, upoštevajoč tudi dejstvo, da tokrat ni bilo običajnega preliva novic med italijanskim in slovenskim časnikarskim ambientom;

b) skupno sta prišla do spoznanja, da bo v Gorici treba takoj ustanoviti kulturno društvo, ki bo poskrbelo, da se čimprej zberejo vsi podatki o zadnjih sledovih pristnih domačinov in da je napočil čas, ko bomo preostali oziroma preživeli Goričani lahko uživali dosežke novega kulturnega gibanja priseljencev.

c) ob zaključku ugotavljata, da se bo ta nova civilizacija zelo dobro obnesla, če bo hodila po stopinjah političnih gibanj, začeniši z zgledom same občinske uprave. Kot dokaz za to, navajata podatek, da je v občinskem odboru devet lisjakov, od katerih so samo trije Goričani; nekaj podobnega bi lahko rekli tudi o goriški vodilni stranki, ki je poskrbela, da je na mesta tajnikov vseh treh stopenj izbrala sama pristna »goriška« imena Feleppa, Roncone, Longo. Gorica ne zmore treh priimkov. Isto se sicer dogaja tudi v drugih strankah, kjer so imena sempatja tudi domača, a služijo za pročelje: odločitve se sprejemajo nekje tam v srednji Italiji.

Ob poslovtvi se radosti samo ne Goričan, ker je dobil dokaz, da smo domačini že tako malo pomembni, da se v kratkem ne bo več govorilo o nas. V mestu ukazujejo tujci in kdor ukazuje, ima moč, jasno.

GORIŠKO ŠILO

Goriški zbori na reviji »Primorska poje«

Letos bo jubilejna prireditev revije »Primorska poje«, ki se je bodo udeležili številni zbori s Primorskega. Da je pevsko življenje precej živo tudi na Goriškem, dokazujejo prijavljeni zbori, ki bodo nastopili na različnih odrih v okviru desetih nastopov od 4. do 25. marca. Letos je ta revija pomembna tudi zaradi tega, ker prehaja na beneška tla in sicer prav z zadnjim koncertom, ko bosta nastopila tudi dva zbora iz videmske pokrajine: Mešani zbor Pod lipo iz Barnasa in mešani zbor Planinka iz Ukev. Med vsemi zbori bo še eden iz Benečije in sicer pevska skupina Rečan z Ljes, ki bo nastopila v Kobaridu 17. marca.

Kot rečeno, bo precej zborov tudi z Goriškega: iz nekaterih krajev bosta nastopila tudi po dva zbora, iz Štandreža celo trije, ki so mešani zbor Štandrež in moški ter ženski zbor O. Župančič. Iz Števerjana bosta ravno tako dva zbora: mešani zbor F. B. Sedej in moški zbor Briški grič. Tudi Štmaverci bodo letos nastopili v dveh zasedbah: moški in novoustanovljeni mešani, mladinski zbor. Poleg teh se bodo letošnje revije udeležile še naslednje pevske skupine: moški zbor Andrej Paglavac iz Podgore, mešani zbor Hrast iz Doberdoba, moški zbor Brda iz Krmina-Plešivega, Sovodenj. (Dalje na 7. strani)

Prešernova proslava slovenskih šol

Preteklo soboto, 3. marca, so dijaki slovenskih višjih šol priredili že tradicionalno Prešernovo proslavo v bivši kapeli goriškega slemenišča. Proslavo so pripravili dijaki pod vodstvom svojih profesorjev in je predstavljala tudi določene novosti, kakor na primer uprizoritev odlomka iz drame Ivana Mraka, ki so jo podali dijaki učiteljska; ali branje odlomkov iz novele »Lovor in mirta«, ki jo je pokojni prof. Bekar-Bršljanski posvetil Prešernovemu spominu. To točko so pripravile bodoče vzgojiteljice otroških vrtec, ki so že prej zapele tri pesmi. Dijaki liceja so podali uvodno misel in nekaj recitacij, prav tako tudi dijaki tr-

govskega zavoda, ki so v govoru in recitacijah orisali pesnikov opus. Proslava se je zaključila z nastopom zbora učiteljsčnikov, ki so zapeli tri pesmi. Ob tem seznamu naj povemo samo to, da je treba pohvaliti trud in skrb dijakov pa tudi profesorjev. Vemo, da se ne bodo vsi s tem strinjali, češ da novi čas zahteva modernejšega pristopa in avantgardne intuicije in da mladi so že naveličani tradicionalnih pridig. Morda bo res; toda še vedno smo mnenja, čeprav se bomo zdeli starokopitni, da je vsekakor bolje prisostvovati »konservativni« proslavi kot pa mlatenju prazne slame ...

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

O zadnjem »Pastirčku«

Pred seboj imamo že peto številko Pastirčka v tem šolskem letu. Nanaša se na februar. Urejena je skrbno in po jasnih načelih kakor vedno, vendar pa bi se dalo o stališču urejevanja z vso dobrohotnostjo nekaj pripomniti. Pri pregledovanju te in tudi mnogih prejšnjih števil, dobimo vtis, da se uredniki nekako izogibljejo nacionalnega problema, ki pa je vendar zlasti tu na našem ozemlju zelo važen. Tako v Pastirčku kot v Galebu najdemo lep razpon tem, ki zanimajo mladino, a med njimi je kar preveč šibko zastopan nacionalni problem. Tako npr. piše ta številka Pastirčka o pomenu dobre vzgoje in lepega obnašanja, celo v uvodnem članku, o prazniku Svečnice, prinaša pravljice, članek o preteklosti Gorice, pesem o pustu, članek o pustnih običajih na Slovenskem, Ljuba Smotlak piše o Avstraliji in njenih črnih domačinih najdemo tudi povest, o Kambodži in v kratiki obliki še o marsičem. Toda otroci oziroma šolarji osnovnih šol, katerim je Pastirček namenjen, ničesar ne zvedo ne o slovenski zgodovini — če izvzamemo članek kulturnega značaja o Prešernu ne o bližnji preteklosti ali sedanjosti. Več zvedo npr. v tej številki celo o današnji Kambodži kakor o dejanskih razmerah pri nas. Zora Piščanc nadaljuje namreč zanimivo napisano povest o nasprotstvih in bojih v sodobni Kambodži, medtem ko se avtorji

jo ustvarjali, ne o današnjih problemih slovenskega naroda in ozemlja. Nihče jih ne seznanja s problemi, kot so prepočasno naraščanje prebivalstva, izseljevanje z močnim priseljevanjem ljudi tujega jezika na slovensko ozemlje tako na tej kot na oni strani meje, o nujnosti narodne zavesti, o dramatičnih dogodkih slovenske zgodovine, kot so bili npr. pokristjanjenje, tuji vpadi, vojne s Turki, Benečani ali Madžari, s problemi varovanja in ohranjanja slovenskega narodnega bogastva v obliki

starej judske kulture itd. Izjema je Pust, ki uživa zlasti tu na Primorskem neko čudno pretirano priljubljenost, kot da je poleg Prešernovih proslav naša največja narodna manifestacija.

Pohvaliti pa je treba siceršnje prizadevanje uredništva za kvaliteto Pastirčka in zlasti za lep jezik. K temu v nemajhni meri prispevajo s svojimi pesmimi, povesticami ali članki Ljubka Šorli, Zora Piščanc, Ljuba Smotlak in tudi drugi.

—o—

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

MIROSLAV KRLEŽA

L E D A

V nedeljo, 11. marca, ob 17. uri v gledališču »France Prešeren« v BOLUNCU (abonma nedeljski)

Marčna številka »Ognjišča«

Kot vsaka je tudi marčna številka »Ognjišča« pestra in aktualna. To velja tako za daljše članke kot tudi za drobnejše prispevke, ki jih objavlja ta mladinski mesečnik.

Uvodnik ima naslov »Hotela sem mu približati Boga in ob tem poglobiti korenine svoje vere«. Gre seveda za takoimenovano »Pismo meseca«, eno izmed pisem, ki jih dobiva uredništvo od svojih mladih bralcev in ga objavi na uvodnem mestu z daljšim odgovorom nanj. Uvodnik obravnava v tej številki odnose med vernim dekletom in fantom, ki zatrjuje, da ne veruje, čeprav kaže, da je samo skeptičen in da se v tem pogledu šele lovi. Oče urednik pokaže v bistvu zaupanje v odnos med obema mladima in jima svetuje poroko, glede na to, da se imata zelo rada. Drugi uvodnik obravnava papežev obisk v Mehiki.

Objavljen je tudi članek proti grdi razvadi prostaškega preklinjanja pod naslovom »Ne skruni božjega imena«. V njem je rečeno med drugim: »Preklinjanje je ne samo znak nekulturnosti; ne ponižuje Boga, kot preklinjevalci mislijo, pač pa preklinjevalca samega. Žal je preklinjanje pri nas zelo razširjen pojav, tudi med mladimi. Slovenci se imamo sicer za kulturni narod, ne odrečemo pa se nekulturnemu izražanju v kletvini. Zanimivo je, da slovenski jezik ne pozna hudega preklinjanja Boga ali svetnikov, za to si Slovenci izposojamo kletvine od sosednjih narodov, hrvaške in srbske pa tudi italijanske. Mnogi pravzaprav preklinjajo in sploh ne vedo, kaj govorijo. Vedo, da je nekaj grdega, ne vedo pa točno, kaj. To jih sicer ne opravičuje, pač pa kaže še večji nesmisel preklinjanja«. Vendar pa članek opozarja tudi na zlobno preklinjanje, zlasti še preklinjanje Boga, mate-

re in podobno je znak primitivnosti, neizobraženosti in nizke inteligence, ki ni sposobna vzeti v poštev ocene, kako vpliva tako ravnanje na sodbo soljudi o takem človeku. To pa je v bistvu najbolj tipičen znak nekulture in nesocialnega mišljenja. Samo primitivcu oziroma pravemu divjaku je vseeno, kaj si soljudje o njem mislijo.

Nadaljuje se rubrika dopisov mladih pod naslovom »Kako sva se spoznala«. Med najbolj zanimive prispevke te številke lahko prištejemo tudi članek o Albertu Einsteinu, nekaj leposlovnih poskusov kot npr. novela »Kdo je morilec«, ki ga je napisala Bernarda, razni dopisi, reportaže in drugo ter seveda pisma mladih.

—o—

SLOVENSKI KLUB NAPOVEDUJE SVOJE TORKOVE VEČERE IN VAS PRISRČNO VABI!

13. marca: PSIHIATRIJA V SLOVENIJI

O njenih teoretičnih izhodiščih in praksi bo govoril prim. Klinične bolnišnice za psihiatrijo v Ljubljani dr. Lev Milčinski.

20. marca: TOMAŽ PENGOV

Najbolj ustvarjalni slovenski kantavtator bo na celovečernem koncertu predstavil svoje originalne pesmi in pa stvaritve na ljudske motive.

27. marca: ŠPORT PRI NAS

Klubski pogovor o njegovih družbenih in narodnostnih vezeh ter problemih bo uvedel niz kvalificiranih stališč športnih delavcev. Vodil ga bo Suadam Kapič.

3. aprila: USTVARJALNA POMLAD

Na večeru se bodo predstavili mladi, še ne-ujavljeni iskalci in ustvarjalci na literarnem, likovnem in glasbenem področju.

10. aprila: GOBAR, NA PLAN!

Naše gobe, okolje in pogoje, v katerih rastejo, bo predstavil tudi s projekcijami Milko Čebulec.

17. aprila: POGLED V ZNANSTVENO DELAVNICO

S katerimi nalogami se ukvarja, kako poteka njegovo delo, kako se uveljavlja Slovenski raziskovalni inštitut ob 5-letnici ustanovitve. Ob konkretnem gradivu bodo govorili znanstveni delavci inštituta.

Večeri bodo v klubskih prostorih v Ul. sv. Frančiška 20/II in se bodo pričeli ob 20.30.

Zaradi državnih praznikov bosta odpadla torkova večera 24. aprila in 1. maja.

PRESELITEV UREDNIŠTVA IN UPRAVE

Cenjene naročnike obveščamo, da sta se uredništvo in uprava **Novega lista preselila v ulico Valdirivo 36, prvo nadstropje.**

očitno boje načeti in približati otrokom probleme, ki nas pobleže zadevajo.

Imamo vtis, da se boje pisati o tem in da se jim zdi najboljša rešitev pač ta, da ustvarjajo pri otrokih vtis, kakor da teh problemov ni. Otrok tako ničesar ne zve ne o slovenski zgodovini — razen kake splošne fraze in še to omejeno večinoma na literarno zgodovino — ne o velikih ljudeh, ki so

Kulturni dom »Ivan Cankar«

Pretekli teden je bila v Ljubljani četrta splošna seja udeležencev družbenega dogovora o izgradnji in financiranju novega velikega kulturnega doma Ivan Cankar ob stolpnih Ljubljanske banke in Iskre na Trgu Revolucije v Ljubljani. Dela potekajo kljub slabim vremenskim pogojem in izredno zahtevnemu gradbenemu načrtu, saj bo velika dvorana, ki je v obrisih že izoblikovana skoro v celoti pod zemljo. Gradbena dela, razen notranje opreme, bodo po vsej verjetnosti zaključena že do konca julija. Na petkovi seji so si ogledali poldroguro trajajoči film o dosedanjem poteku del. V njem so nazorno prikazane temeljne faze gradnje od raziskav do prekima rimskega zidu in zabijanja 34-metrskih pilonov. Na seji so omenili finančne težave, ki izhajajo predvsem iz dejstva, da številne pomembne ustanove in podjetja še niso podpisale

sporazuma. Na seji so sprejeli sklep o razpisu natečaja za idejno rešitev spomenika Ivanu Cankarju ter natečaja za osnutek tapiserij v okviru likovne opreme v sprejemni in protokolarni dvorani. Cankarjev spomenik bodo postavili levo od vhoda v Kulturni dom. Načrtovalec prof. Edo Ravnikar je predstavil predloge notranjih barvnih oblog pri opremi dvoran, pri katerih prevladujejo sivorjavi, rumeni in modri toni. Novogoriško podjetje Meblo je poskrbelo za študijo o opremi stolov.

—o—

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

Kulturni dom

BERTOLT BRECHT

MATI KORAJŽA IN NJENI OTROCI

v petek, 9. marca, ob 20. uri - ABONMA RED J

Sodobno kmetijstvo

Kako je pridelek češenj odvisen od čebel

Opraševalno delo naših čebel je bistveno za uspešno sadjarstvo. Kaj koristijo vsi moderni sadjarski ukrepi, če pa med cvetenjem ni zadostnega števila čebel. Večji del sadnega drevja, skoro vse pečkato sadje in vse češnje so samoneplodne in ne morejo pogrešati žuželk, ki jim prinašajo pelod in tako cvetove oprašujejo. Kjer sadno drevje stoji posamič, je pač vedno dovolj čebel v bližini, pri opraševanju pa pomagajo tudi divje čebele in čmrlji. Vse to pa v velikih strnjjenih sadovnjakih ne zadošča.

Zanimiv je poizkus na neki plantaži, kjer je bilo 5 milijonov sadnih dreves, od tega 280 tisoč češenj. Za časa cvetenja so čebelarji od blizu in daleč pripeljali v ta kraj kakih 10.000 čebeljih družin. Vendar so bila tudi leta, ko je čebel bilo mnogo manj. To je naravnost izživalo, da so vrsto let primerjali pridelek s številom panjev, ki so bili tam za časa cvetenja in ta se je skokoma večal, vse dokler ni prišlo do sporov med sadjarji in čebelarji, ker se je kemična vojna proti škodljivcem vedno bolj širila. Dovoz panjev je prenehal in pridelek je padel, vse dokler niso prenehali škropljenje v odprti cvet, nakar so čebelarji znova dovažali panje in pri 12.000 panjih pridelali 200.000 stotov češenj.

Opazovanje je dokazalo, da je pridelek češenj v registriranem času očitno odvisen od množine čebel, tako da se proti temu druge naravne sile, ki na pridelek tudi vplivajo, kakor mrzle zime, škodljivci, pozeba popkov in cvetja, nič kaj ne občutijo.

Še bolj kakor na pridelku tako velike površine, se vpliv čebel občuti na posameznih kmetijah. V nekaterih primerih je pridelal sadjar s čebelami 4 do 5 krat več, kakor v letih brez čebel.

Pa ne le češnje, temveč tudi višnje, ki so samoplodne morajo čebele obletavati, kadar cvetijo, da nastavijo dober plodni zarodek. Pri poskusih se je uspeh kmalu izkazal. Pridelek jabolk in hrušk pa ni tako očitno odvisen od čebeljih družin prisotnih ob cvetenju. Verjetno je to zaradi tega, ker je vreme ob cvetenju češenj mnogo manj ugodno za izletavanje kakor ob cvetenju jablan in je za opraševanje češenj potrebnih mnogo več čebeljih družin kakor pri jablanah, ko so pogoji za izletavanje znatno boljši.

Treba je tudi vedeti, da je odstotek pridelka pri češnjah v razmerju s številom cvetov že

po naravi več kot dvakrat tolikšen, kakor pri jablanah.

Res je, da ima pečkato sadje več semenjskih osnov v vsaki plodnici kot koščičasto in da morajo biti, če je le mogoče, vse oplojene, da jabolko in hruška — dorašča lepo enakomerno oblikovano. Čebela pač pri vsakem obisku cveta prenese prav gotovo več kot eno prašno zrnce na pestič, da gre pri tem seveda za pelod tujega dobrega opraševalca, velja prav tako za jablane in češnje. Pri vsem tem je pa tudi slab pridelek jabolk in hrušk značilen za leta, kadar ni dovolj čebel za opraševanje.

V velikih strnjjenih nasadih so navezani na dovažanje čebel, za to ni prav nič čudnega, da se sadjarji in čebelarji trudijo za sodelovanje

in da so povsod v svetu deležni vsestranske podpore, saj je povezanost cveta in čebele neolčljiva.

Mimogrede naj omenim, da so na plantažah črnega ribeza, ki so ga obletavale čebele, dosegli 2,5 in pri nekaterih sortah celo 3,9 krat večji pridelek.

To so ugotovili tako, da so nekatere grme izolirali, da čebele do njih niso mogle in izolirani grmi so dali mnogo večjo količino rodu.

To pravilo velja tudi za užitni kostanj, višnje, breskve, marelice in jagode ter grmičaste nasade vseh sort užitnega sadja ter za vse semensko rastlinje in tudi za okrasno cvetje.

Strnjeno povedano, nam izletavanje čebelic prinaša ne le sladkega medu, pač pa denar od drugih večjih naložb v sadjarstvu, ker bomo neprimerno več obrali in pridelali.

Poskuse, ki sem jih omenil, so napravili v mnogih evropskih velikih sadovnjakih.

Z. T.

O novih pobudah v goriški Cerkvi

Škofijski list »Voce Isontina« je v zadnji številki (3.3.1979) objavil intervju s sovodenjskim župnikom Marjanom Komjancem in obem predsednikom pastoralne cone za slovenske vernike. Že večkrat je omenjeni list prinesel novice, ki tako ali drugače zanimajo naše versko življenje. To lahko samo pozdravimo, saj so verjetno šli mimo časi, ko so nas smatrali za drugorazredne državljanke in tudi drugorazredne vernike. Ne moremo še reči, da smo dosegli popolno priznanje in da so bili odpravljeni predsodki do našega ljudstva: še opažamo primere določene nestrpnosti in v nekaterih krajih tudi precej močne. Lahko pa rečemo, da je teh primerov vedno manj in da je po škofijskem listu le dano tudi majhno priznanje našemu ljudstvu in našim duhovnikom, ki govorijo preko svojega predsednika, če lahko tako rečemo. Ker nimamo namena prevajati celotnega članka in ker bi tudi ponatis le nekaterih odgovorov z naše strani ne bil pošten, bi našim bralcem svetovali, naj si intervju pazljivo preberejo. S tega mesta pa bi si »držnili« spomniti naše dušne pastirje, naj le poživijo med slovenskim ljudstvom diskusijo o teh problemih. Imamo namreč vtis (upajmo, da se motimo), da vsa prenova in vse spremembe gredo neopazno mimo nas: mislimo, da se to ne dogaja ne v Sloveniji ne v italijanskih župnijah, kolikor nam je znano. Če že ne drugače, bi priredili kako predavanje, okroglo

mizo, srečanje v Gorici ali v kakem drugem kraju za vse Slovence goriške škofije. Morali bi vsaj poskusiti: v obratnem primeru bo ostalo vse samo na papirju. Prepričani smo, da ni lahko organizirati kaj podobnega, saj se danes le manj številni zanimajo, na žalost, za ta vprašanja in ta predlog smo izrazili, ne zato da bi kritizirali, ampak iz iskrene želje, da bi prišlo do teh pobud. Verjetno odziv ne bo velik, a poskusiti je treba.

—o—

NOVI JUGOSLOVANSKI KONZUL NA OBISKU V GORICI

Pretekli petek se je mudil na Goriškem novi jugoslovanski generalni konzul v Trstu Štefan Cigoj, ki je obiskal najvišje predstavnike javnega življenja in tudi goriškega nadškofa. Podobni obiski so sicer nekaj običajnega, vendar predstavljajo pri nas v Gorici utrjevanje prijateljskih odnosov med našim mestom in Novo Gorico, odnosov, ki se razvijajo že dolgo let in ki se stalno krepijo. Novoimenovani konzul je najprej obiskal pokrajinskega predsednika, zatem goriškega župana in podprefekta, ki je gosta sprejel v odsotnosti prefekta. Nato se je konzul srečal še z goriškim nadškofom Petrom Cocolinom. Verjetno bo v prihodnjih dneh obiskal tudi slovenske občine, kot je običaj.

—o—

ITALIJANSKO - AVSTRIJSKA MEŠANA KOMISIJA

V Rimu je zaključita peto zasedanje italijansko-avstrijska mešana komisija za gospodarsko sodelovanje. Razpravljala je o gospodarskih, kmetijskih in socialnih vprašanjih ter o prevozih.

Ugotovila je, da so bile trgovinske izmenjave med obema državama lani v zadovoljstvo obeh strani bolj uravnotežene. Govorili so tudi o železniških in cestnih zvezah med obema državama, o olajšavah pri carinskih operacijah ter o tržaškem pristanišču, vštevši pristaniško pristojbino za petrolej, katerega uvažava Avstrija. Končno so vzeli v pretres ustanovitev pristana za avstrijske ladje v Trstu.

Zagotovila za slovenski vrtec v Ronkah

Na seji občinskega sveta iz Ronk, ki je bila v ponedeljek, 26. februarja, in med katero so že začeli razpravo o proračunu za leto 1979 je odbornica za šolstvo Lilijana Vižintin zagotovila, da bo s prihodnjim letom začel delovati tudi vrtec za slovenske otroke. Med svojim posegom, ki ga je začela v slovenskem jeziku in v katerem je poudarila tudi prizadevanja slovenske narodne skupnosti za globalno zaščito, je odbornica izrecno omenila potrebe slovenskih družin v teh furlanskih oziroma bizjaških predelih: slovenski otroci imajo pravico obiskovati slovenske šole že od prvih let in dolžnost javnih uprav je, da jim to zagotovijo. Pravimo, da je to njihova dolžnost,

in se ne bomo prav nič obotavljali, če bo treba ponovno ožigosati občinsko upravo iz Ronk, če naši otroci ne bodo imeli prihodnje leto primernih prostorov. Odbornica Vižintinova nam je dala to zagotovilo: upajmo, da se ni prenačlila.

—o—

GORIŠKI ZBORI NA REVIJI »PRIMORSKA POJE«

(nadaljevanje s 5. strani)

ski nonet, mešani zbor L. Bratuž iz Gorice, dekliški zbor Danica z Vrha, moški zbor M. Filej iz Gorice, moški zbor Kras iz Dola-Poljan ter Fantje izpod Grmade.

KNUT HAMSUN POTEPUHI

OOOO Poslovenil Oton Župančič OOOOOOOOOO 41 OOOOO

Seveda moram reči rešila, ali rešili smo le golo telo. Bilo je vsaj deset zabojev, in vsa ruščina, kar sem se je naučil, samo da bi znal pri prodajanju dobro po rusko govoriti, zdaj je to vse brez pomena. Kadar me glava boli, pravim: 'U menja balitj galava!' Kadar hočem prodati svoje dragotine, jih razgrnem in vprašam: 'Čevo vam ugodno?' In kadar ne pride do kupčije, ker je kak siromak, ki ne more pošteno plačati, pravim vljudno: 'Prašu pasjetitj menja zaftra!' Poskusil sem tukaj z gospodično, pa ona razume samo angleško, tako da z njo ne morem govoriti. Sicer pa mi ni treba nič več govoriti. Ampak ta sramota: Sredi Baltskega morja in Kattegat tik pred nami, pa nismo prišli niti do Skagena! Moram reči, da se je že prej razbila ladja pod menojo, meni ni to nič novega, da, vsakega bi lahko učil, kako se ladja razbije, ampak to tukaj! Ne, ladja je bila gnila, ko je izgubila jabol, se je potopila. In zdaj sedim tukaj in nimam drugega imena, ne druge slave, kot samo to, kar vidiš pred svojimi očmi. Ali imaš še svoj zlati prstan?«

»Da, ali zdaj ga dobiš nazaj,« je rekel Edevart, »saj zdaj si ga bolj potreben kot jaz.«

»Pa le ne boš dajal svojega zlatega prstana,« je ugovarjal Avgust, vendar ga je kmalu sprejel.

Edevart: »Zdaj pa pojdiva, da ti kupiva kaj obleke.«

Avgust: »Jaz bi bil zadovoljen, da molčiš in ne govoriš takih brezbožnih besed. Ali si natrpan z denarjem?«

»Kaj se ve.«

Oba sta bila drug od drugega ganjena in Edevart je rekel: »Jaz ne delam nič več, kot kar bi bil storil ti sam na mojem mestu.«

»Jaz? Kaj pa kvasiš! Prav nič ne vem, da bi ti bil storil količkaj dobrega,« se je branil oni. »Ali bila sva vendar tako dosti lepih dni tovariša, in da sem rešil vse svoje zaboje, bi bil dobil ti lep delež, o tem ne smeš dvomiti. Kje pa imaš kačasti prstan? Tako, svoji sestri? Pa zanjo je bil prevelik. Preneumno res, da nisem dejal zanjo na stran treh, štirih prstanov s pristnimi kameni in dijamanti, dokler sem jih še imel.«

Krenila sta v mesto in oblekla Avgusta, nato sta šla na jahto. »Sam Bog,« je rekel Avgust, »da sem dobil spodobno obleko, preden me je zagledal Teodor. Zdaj bo najbrž celo mislil, da sem bogat!« — Tudi se je pred Teodorjem koračil in segal v žep pri telovniku tako, kakor da ima v njem še nekaj, nato pa je rekel: »Samo eden mojih dijamantov bi kupil vso jahto!«

Avgust se je očitno razvedril, imel je že načrt, kako bi priredil v Trondhjemu koncert na harmoniko in nemara zaslužil nekaj tolarjev. Ako bi razglasil z lepaki, da je ruski ladjelomec, bi prišlo gotovo sila ljudi. Toda potem bi prišel nemara tudi ruski konzul in ga poiskal in našel Norvežana? Opustil je misel na koncert. Pozneje mu je seglo v glavo, da bi si napravil valilnico, kakršno je videl v Ameriki, nakupil takole desetisoč jajc in izvalil piščance, ki bi jih potem vzredil in prodajal bogatim ljudem v mesto. Sploh je začel Avgust zopet delati z glavo in to je bilo najvažnejše. Včasih

se je še z žalostjo spomnil svojih petih ali desetih zabojev, ali kolikor jih je že bilo, vendar ni več tako nepretrgoma govoril o potopu.

Jahta 'Hermina' je bila zdaj izkrcana, in Edevart in njegovi ljudje so se potikali brez dela. Edevart je prejel od Knoffa pismo, dolg seznam blaga, ki naj ga vzame kar s seboj, da si prihranijo prevoznino. Edevart je oddal seznam imenovanemu trgovcu in zopet ni imel kaj delati. Ko je bila jahta prazna, jo je očedil in izplaknil, čakal je blaga, pa ga ni hotelo biti. Stopil je tja in vprašal, trgovec se je izgovarjal, češ da njegovi ljudje niso utegnili. »Kedaj pa bodo utegnili?« — »Da,« je rekel trgovec, »bomo že videli!«

Avgust je poiskal damo, ki je lani dobila od njega tucat škatel cigar, pa jih ni mogla plačati. »Tudi letos ne more plačati,« je rekel Avgust. »Saj nisem mogel iti k nji, dokler nisem imel te nove obleke, in čeprav znam zdaj po rusko do zadnje besede in niti enkrat ne obtičim, denarja le nisem dobil. Ne, zmerom mi hoče biti samo ljubica za tiste cigare, in tako vselej, kadar pridem, in to je tudi čisto dobro, ali živeti ne morem ob tem. Pa sem šel sam tja in pregledal njene police, pa moje cigare so bile že prodane, saj so bile cigare samega carja, to si lahko misliš. Zdaj bi jo bil lahko napadel in se delal jeznega, pa kaj hočeš, ko mi vsakokrat pade okrog vrata in me poljublja in joče kakor dete? In potlej mi srce ne da, in danes sem ji podaril še zlati prstan.«

Edevart je debelo pogledal.

»Da, to je bilo neumno,« je priznal Avgust, »in nič ne rečem, če si zdaj jezen name. Pa kaj naj bi bil storil? In prej ali slej se moram le nekako izkupati. Zdaj gruntam, kako bi našel za nekaj časa dela pri kakšnem mesarju, zakaj klati znam in devati žival iz kože tako dobro kot kateri drug. Nič se ne boj! Tega sem se naučil v Avstraliji.«

Blaga ni bilo, čas je potekal, in Edevart je še enkrat stopil k trgovcu. Trgovec se je opravičeval, da je prav zdaj zelo zaposlen in ne more z njim govoriti, toda Edevart je izvedel od uslužbencev v trgovini marsikaj, kar si je začel Edevart vezati v celoto: Knoff ni mogel vsega tega blaga kar tako dobiti, bila je velika množina moke in kolonijalnega blaga, ne, tega ni mogel kar tako dobiti. Brzjavili so Knoffu za poroštvo, in Knoff je zavrnil trgovca na veliko trgovsko hišo, ki je kupila ribji tovor. Da, vse prav in lepo, ali velika trgovska hiša ni hotela jamčiti za to množino blaga — ribe so bile več kot plačane z velikimi predujmi, ki jih je dobil Knoff, da, bilo je vprašanje, ali bo celo ribji tovor njegove galease pokrtil predujme. —

Kaj, za božji svet — Edevartu je bilo to kakor udarec po glavi: mar se pri Knoffu maje? To je bilo najbolj čudno in zadnje, kar bi si bil utegnul misliti. V tem se je Knoff vendarle uredil, menda s posojilom ali kar je že bilo, Edevart je dobil ukaz, naj vzame seznam nazaj in ga nese čisto drugemu trgovcu in tam prevzame blago. To se je zgodilo. Novi trgovec se je priklanjal in vil in dal razumeti, da mu je Knoff popol-

noma zanesljiv! Neutegoma je poslal blago na ladjo. Tako je bilo vse skupaj samo bedast nesporazum.

Jahta se je zdaj pripravljala na pot, ali kaj bo z Avgustom? Dozdaj je imel na ladji hrano in stanovanje, zdaj je tega konec, in Avgust je bil tam ko prej.

»Ko bi le ne bilo do Indije tako daleč,« je rekel Edevart. On je namreč še vedno veroval v indijske pripovedke iz prve dobe svojega prijateljstva z Avgustom. Avgustu pa je bilo to že daleč in tuje, in vprašal je: »Do Indije — kaj pa hočeš tam?«

»Ne, jaz —? Ampak ti imaš tam velike bogatije?«

»Da,« se je spomnil Avgust, »in prej ali slej bom že moral tja, da pogledam, kaj je z mojimi zaboji. Pri potopu sem izgubil ključke, pa zaboje bom že nekako odprl. Najmanj dvanajst ključev! Kaj sem že hotel reči: tukaj je fin gospod, ki hoče vse napisati, kar se mi je v življenju pripetilo, jaz da naj mu pripovedujem in on da bo to napisal. Srečal sem se z njim na nabrežju, dolgo sva sedela in govorila. Rekel sem, da si bom to še premislil, ampak nisem še videl človeka, ki bi bil tako hitro pisal kakor on, čeprav sem obredel že ves svet. Naj govorim še tako hitro, on vse napiše. Pravi, da bo cela knjiga z mojo sliko. Včeraj sva bila pri nekem tiskarju, ali bi jo hotel natisniti, in rekel je, da si bo stvar še premislil. Pisar mi je obljubil, da bova zaslužila na kupe denarja in jaz sam bom hodil in jih razprodajal na tisoče vsepovsod. No, saj bomo videli. Pa zakaj ne bi bilo nič iz tega, je rekel pisar, saj je tudi Gjest Baardsen razprodal veliko knjigo o vsem, kar je v življenju pokradel. Ne vem, kaj misliš ti o tem?«

Edevart teh stvari ni razumel, sam ni znal ne dobro brati ne pisati, knjige so bile zanj tuj svet in majal je z glavo nad njimi. Toda postal je prebrisan in tukaj je vohal nevarnost, svetoval je tovarišu, naj bo previden in naj nikar preveč ne pripoveduje, lahko bi zagazil v nesrečo in bi ga nemara vtaknili v dosmrtno ječo.

Avgust je rekel, pha, kaj še, češ, to pa že ne, saj ni tak bedak! Misel na to knjigo, pri kateri bi bil sodeloval, mu je zelo prijala, zlasti, ker bi krasila knjigo njegova slika in bi tako prehodil vso deželo. Potem bi že videli, tam doma v zalivu in drugod, kod vse je že bil, in potem bi se lahko kesala vsa tista dekleta, ki so ga vodila za nos — skratka, pri tem ni bilo malo slave zanj.

Toda še zvečer si je Avgust vse to tanje premislil in sklenil sam pri sebi, da to stvar opusti. Kako lahko bi mu mogel pisar izvabiti kakšen majhen, nevaren dogodek iz njegovega življenja. In kadar bi bil povedan, bi bil tudi isti trenutek na papirju. Dobro, in zraven še slika, ki bi policijo vsega sveta prav s prstom opozorila nanj. Ne, hvala, tepec pa ni. (Dalje)

Nadaljuje se...

(nadaljevanje s 1. strani)

nas bodo s takšno ali morda še hujšo gonjo prestrašili ali nas kakorkoli odvrnili od odločnih in vztrajnih prizadevanj za naš obstoj in nadaljnji vsestranski razvoj.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »Novi list« ■ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, števil. 157 ■ Odgovorni urednik: Drago Legiša ■ Tiska tiskarna Graphart, Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 772151